

14
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. *Μουσ. γιν. II 14/1970*

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δευ 1969/10-2-1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)..... Ἀμάδες
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας ... Χίου...
Νομοῦ Χ.Ι.Ο.Υ.
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Σ.Ι.Β.ΡΗΣ
Συγκράτης τοῦ Κωνσταντίνου ἐπάγγελμα Δ.η.μ.δ.ι.δ.α.β.καθ.
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Ἀμάδες... Χίου - Μικρὰς Ἀσίας
Χαλανδριὸν Ἀττικῆς
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον..... 6... μ.η.ν.ε.ς
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Γεωργίου Μανωλάκου...
τοῦ... Ιωάννου καὶ Παναχίου Χρήστου Καλογεωργίου
ἡλικίας 61 καὶ 63 ἐτῶν γραμματικαὶ γνώσεις... Δημοτικῶς Σχολεῖου.
τόπος καταγωγῆς... Ἀμάδες-Χίου
β) Τρόδος Μανωλάκου τοῦ Γεωργίου.
ἡλικίας 60 ἐτῶν γραμματικαὶ γνώσεις... Δημοτικῶς

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προορίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Προορίζοντο διὰ σποράν ἡλιμαίαι, προορίζοντο
πρὸς τοῦτο ἐκτάσεις διὰ βοσκὴν ἐκρημιτοποιῶντο αἱ τελευτῶν
ἄχοναι περιοχαί.
Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωριστοὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; Ἐπὶ τῶν χωρ. 1, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 1060, 1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 1080, 1081, 1082, 1083, 1084, 1085, 1086, 1087, 1088, 1089, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1096, 1097, 1098, 1099, 1100, 1101, 1102, 1103, 1104, 1105, 1106, 1107, 1108, 1109, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1177, 1178, 1179, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184, 1185, 1186, 1187, 1188, 1189, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277, 1278, 1279, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294, 1295, 1296, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1357, 1358, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387, 1388, 1389, 1390, 1391, 1392, 1393, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1408, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415, 1416, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 1430, 1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449, 1450, 1451, 1452, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1490, 1491, 1492, 1493, 1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560, 1561, 1562, 1563, 1564, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1570, 1571, 1572, 1573, 1574, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1580, 1581, 1582, 1583, 1584, 1585, 1586, 1587, 1588, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1600, 1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1659, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1710, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716, 1717, 1718, 1719, 1720, 1721, 1722, 1723, 1724, 1725, 1726, 1727, 1728, 1729, 1730, 1731, 1732, 1733, 1734, 1735, 1736, 1737, 1738, 1739, 1740, 1741, 1742, 1743, 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1749, 1750, 1751, 1752, 1753, 1754, 1755, 1756, 1757, 1758, 1759, 1760, 1761, 1762, 1763, 1764, 1765, 1766, 1767, 1768, 1769, 1770, 1771, 1772, 1773, 1774, 1775, 1776, 1777, 1778, 1779, 1780, 1781, 1782, 1783, 1784, 1785, 1786, 1787, 1788, 1789, 1790, 1791, 1792, 1793, 1794, 1795, 1796, 1797, 1798, 1799, 1800, 1801, 1802, 1803, 1804, 1805, 1806, 1807, 1808, 1809, 1810, 1811, 1812, 1813, 1814, 1815, 1816, 1817, 1818, 1819, 1820, 1821, 1822, 1823, 1824, 1825, 1826, 1827, 1828, 1829, 1830, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840, 1841, 1842, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, 1850, 1851, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857, 1858, 1859, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 21

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Ἀσχολοῦνται συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ;

Ἀσχολοῦνται

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Δὲν ὑπάρχον γαιοκτήμονες

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ;

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

Χρησιμοποιοῦντο ἐργάται ἄνδρες καὶ γυναῖκες, προήρχοντο ἐκ τῆς κτίσεως

Ἐπλήρυνον διὰ τὴν προφοράς ὑπηρεσίαν ἐν ταῖς δουλείαις

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρεταί) ἢ δούλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

Δὲν ὑπάρχον ὑπηρεταί

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

Δὲν ἐφεύγαν ἐκ τοῦ χωρίου

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

οὐκ

- δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχλωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Ἐλιπαίνοντο... παλαιότερον... με ζωϊκὴν
κόπρων... βοῶν... καὶ... αἰγοπροβάτων.

- 2) Πότε ἔχυνε τὸ πρῶτον χρήσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Α.Π.Ο. ΤΟΥ 1950. καὶ... ΕΝΤΕΛΕΥΕΝ...

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... Α.Π.Ο. ΤΟΥ 1950. καὶ... ΕΝΤΕΛΕΥΕΝ...
χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τοῦ 1965. Αἰτιαττικαὶ μηχαναὶ ἀπὸ τοῦ 1968.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Πρὶν κατεσκευάζετο τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐλήνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... Α.Π.Ο. ΤΟΥ 1950. καὶ... ΕΝΤΕΛΕΥΕΝ...

Τετραφύλων... ἔργασι τῶν χωρῶν...
Τὸ τετραφύλων... ἐκ τῶν βιοτεχνικῶν...
ἐργαστηρίων... τῶν χωρῶν... Χίου (Χώρας).

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου μετὰ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Πόλη τῆς προβόλου...
2. Πόλη τῆς προβόλου...
3. ὀνομασία τῶν... μερῶν αὐτοῦ.

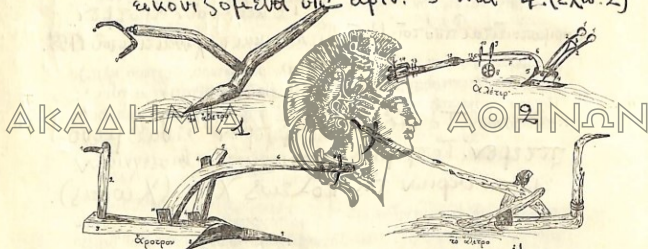
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... Α.Π.Ο. ΤΟΥ 1968.
3) Μηχανὴ θερισμοῦ: ... Α.Π.Ο. ΤΟΥ 1968. καὶ... ΕΝΤΕΛΕΥΕΝ...

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή ἀλωνισμού

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. Κατεσκευάζετο καὶ κατασκευάζεται ὑπὸ τῶν πλεον. ἐπιδεξιῶν. ἐκ τῶν... χωρικῶν.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τῆς εἰκονιζόμενης ἐνταῦθα; Χρησιμοποιεῖνται αἰροτρα ὡς τα εἰκονιζόμενα ὑπὸ ἀριθ. 3 καὶ 4. (ἐκ τῶν 2)

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ...Ο.Χ.Ξ.ΡΙ...	6. ...χούλα...	11.
2. ...?...	7. ...οὐντρες...	12.
3. ...Π.Ο.Δ.Α.ΡΙ...	8. ...κρικελι...	13.
4. ...6.φ.ιν.ε.π.έ.τα.λα...	9. ...υ.ν.ι...	14.
5. ...6.πα.θη...	10. ...	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

... ἔιναι ... ἐνὸς ... τύπου ...

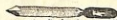
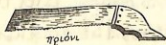
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ... ἔιναι ... ἰεῖα ...

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; ἐν ξύλῳ ἦτο

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάει κλπ.) ...

... σκεπάρνια , πριόνια , τρυπάνια καὶ ξύλοφαδες ...

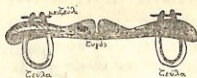

ρίνι ἢ ξυλοφαί (ἀρνάρι)

- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐκρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ.
ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. Διὰ τὸ ἐκρησιν. ὄνος ἢ ἡμίονος
Διὰ τὸ ζυλινόν βόες.
β) Ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο
ζῶα ἢ ἓν ; ... ἓς τὸ παλαιόν ζυλινόν ἀροτρον
χρησιμοποιοῦνται δύο ζῶα.
9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
Ἦτο... καὶ εἶναι ἀναγκαῖος.....

1

2

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύγες, πιζέ-
λια κλπ.). Χρησιμοποιοῦνται ζυγός, ἓς τὸ
ἐπιβυνατοτόμοις ἐκτελεσθέντα (3)

1) ζυγός, 2) ζεύγες, 3) Χαρσάπια.
4) ζυγοκρικέλο.

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας.

Σχῆμα 4

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὁ ὅποιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγόν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε
αὐτόν). Λέγεται ζυγοκρικέλο

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; Ἀπὸ τοῦ 1965

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τοῦ (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; Διὰ τῆς
χρησιμοποιοῦντος κατὰ τὴν ἑλάνου ἐκείνης. Ἰδὲ ἐρίωνες

3.β) 3.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον. Αἰτοῦται εἰς τὸ κολάρο
ῥοή ζεύδα..., τὸ μαζιὰρι, τὰ ὄχον
νιὰ.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

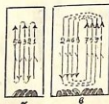
Ὡρχωνεν... ἄνδρας, βυνήθως δ. 1.0.1.
ο.κ.τ.η.της.....

- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλλου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) Τὸ παλαιὸν καὶ παραπλήρως
τὰ ζῶα - τοποθετεῖται ὁ ζυγὸς - ἐκινεῖται δὲ ἐν
ἐξ. τοποθετεῖται τὸ ἄροτρο μετὰ τῶν ζῶων καὶ πῆρνα
ν. δ. κρικό τοῦ ζυγοκρίκου
 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρὸν ἄροτρον. τοποθετεῖται
τὸ κολάρο - Μετὰ τὸ μαζιὰρι ἐκινεῖται δὲ ἐν
ἐξ. τὰ ὄχονα δ. «μικροί» ζυγοὶ καὶ ἀπὸ τὸ κρι-
κὸν πῆρνα εἰς τὸ μέσον ἐνδὸς τοῦ ἄροτρο.
 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
ἔχουν... βυνήθ. δ. 6.ε. τὰ ζῶα «να τοιχαίνων
μόνα των» τὰς πρῶτας φορές τὰ δ.
δηλοῦν κρατῶντας τὰ ἀπὸ τὰ αὐτὰ
ἢ τὰ κέρατα.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργανο. Ὁργάνωνται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ὡς τὸ ὁχλοδιαγραφία (α).

ἡ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργανο τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη),
εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σπορίες, ντάμιες, σασίμες, μεσοδράδες
κ.λ.π.) ;

Η...ΕΠΙΘΡΑΥΧΗ...ΚΑΙ...ΕΠΙΘΡΑΥΧΗ...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακίαν ; Διὰ χαρά·
 κτηρι. β. τ. ι. κ. κ. β. η. ρ. ε. ι. κ. κ. (π. ε. τ. ρ. ε. ς. κ. λ. τ. ο.)

- 6) Πού υπάρχει ή συνήθεια να γίνεται ή σπορά του σίτου και άλλων δημητριακών μόνον με σκαπάνη, δηλ. να μη χρησιμοποιηται άροτρον; ⁹⁰ π.ευ. Λαχω. του βραχ. σου. του
ε.δ.α.φ.ού. ή το. α.δ.ύ.να.τος. ή χ.ρ.εύ. α.ρ.ό.τρου.

- 7) Ποιοι τρόποι ή είδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.

Ἐχρησιμοποιοῦντο ὅλοι οἱ ἀνωτέρω
 ρω. τρόποι ἀρχικῶς.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... *Ἡ ἐμβολὴ τοῦ τροπύου ἐξηρτάτο ἐκ τῆς φύξεως τοῦ ἔδαφους.*

γ) Ἀροτρίσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά, π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Ἐγίνετο ὡς ὀργώματα τῶν Ἀνοΐξων. Ἡ κοιλουμένη ἄλλοτε τοῦ φθινοπώρου καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐγίνετο τοῦ τρίτου (διβόλισμα).*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπατηήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Γίνονται δύο ἢ καὶ τρία ὀργώματα ἐν Ἀνοΐξων.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπausιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτᾶρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. ...

Ἐν τῷ εἰς τοὺς

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχασθῶν, κηπευτικῶν, εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Διὰ τὰ δημητριακά δύο. Διὰ τὰ ὅσπρια καὶ παρὰ δύο «πρὸ προεξκτικῶν».*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἔδαφους ;

Τὸ δισάκι.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδᾶρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

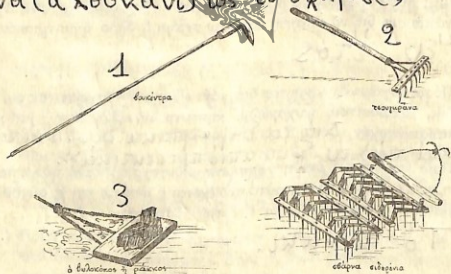
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον;

..Μὲ σιδηρὰν ράβδον... τοποθετημένην εἰς τὸ ἄκρον τοῦ βουκέντρου.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ἔχινετο ἐβαρυνόμενον
διὰ τὰ ὀστρεῖα.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ναί, μὲ τὰ παλαιὰ ἐργαλεῖα ἢ βουκέντρα
ὡς ἐχῆμα (1) ἢ τσαγκράνα (2) καὶ ἢ βελόνη ὀστρεῖα
να (ὀστρεῖα) ὡς τὸ ἐχῆμα (3)

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὀκασμός, ἢ τσάππα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

..καρπὸς.. ὡς.. σχῆμα.. (1) ..τῶν ὡς.. σχῆμα.. (2)
 καὶ.. ἐκαλλιέργησι.. μικρὰς.. καρπὰς.. μὲ.. δύο
 δόνησια.. ἐπὶ.. τῆς.. ἀκρῆς.. (Σχῆμα 5).....

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

ἐν.. εὐχρητικῶν.. προσημάτων.. Δεῦρ.. ἔχει.. ἰδιαιτέρως
 ὀνομασθῆναι.. Σκάπτει.. ὅπου.. δὲν.. περνᾷ.. ἄλλοτερον.

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιερгоοῦντο (ἢ καλλιερгоοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἵδους.

Ἐκαλλι.. ἐργάζονται.. διὰ.. τῆς.. σπορᾶς.. ὡς
 τὰ.. χωράφια.. ἀπὸ.. τῆς.. σπορᾶς.. ὡς.. ὅτι.. τοῦ..
 καὶ.. ὡς.. καὶ.. τῆς.. σπορᾶς.. ὡς.. ὅτι.. τοῦ..

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιερгоοῦντο (ἢ καλλιερгоοῦνται) διὰ τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

Τὰ.. αὐτὰ.. ὡς.. ὅτι.. τοῦ..
 ὡς.. ὅτι.. τοῦ..

9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.

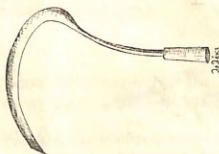
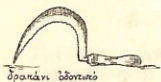
Ἐφυτεύοντο.. καὶ.. φυτεύοντο.. εἰς.. αὐλάκια

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 Μὲ τὰ δρεπάνια... καὶ διὰ τῆς χειρὸς
 (Δρεπάνι με κόψη - Νελίκι)

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε...

Υπάρχουν... δρεπάνια μεγάλα (λεξικά)

Ἀποτέλουνται ἀπὸ τὴν ἐνδερνία

λεπίδα... καὶ τὴν λαβή.

2) Μὲ δρεπάνια ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διαπροφὴν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μὲ μικρὸν ὀδοντωτὸν μαχαίρι διούκ «κλαδεύτηρι».

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Ὁ.π.ο. ὀμαλή.....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ἀπὸ ἐνα κομμάτι ξύλου ἀπὸ κλαδὶ δένδρου.....

5) Ποιος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... Ο.Ι. ΘΕΙΣΤΕΥΡΟΙ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφοῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... ΝΑΙ. ἮΤΟ ΒΥΘΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ.
Ο. ΘΕΡΙΣΜΟΣ ΔΙ' ΕΚΡΙΖΩΣΕΩΣ.

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλῃ κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. Εἰς ὕψος τοῦ ναβῶν κτυπὰ τὰ ἐργαλεῖα (δρεπάνι) ἐν τῷ γῆν.

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς λέγοντο (ἢ πῶς λέγονται) ... ΜΕΝΟΝΤΑΙ «ΚΑΡΑΤΙΣ»

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι, οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; ... Οἶ. Οἱ ΘΕΙΣΤΕΥΟΙ.
ΑΠΟΘΕΤΟΥΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ ΤΑ ΔΡΑΓΜΑΤΑ.

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλά ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ΚΑΘΕ ΠΙΑΣΜΑ ΜΠΑΙΝΕΙ ΠΛΑΝῶΝ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΝ ΕΣΤΑΥΡΩΤΑ. ΤΕΒΕΡΑ ΠΙΑΣΜΑΤΑ ΚΑΝΟΥΝ ΜΙΑ ΔΡΟΜΗ. ΚΑΙ ΤΕΒΕΡΕΣ ΔΡΟΜΙΕΣ ΚΑΝΟΥΝ ἓΝΑ ΔΕΜΑΤΙ.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα : Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. Λέχονται δραμίες

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποίον ; Ὀὐ . . . θερίζεται
ἔκων . . . ἄνδρες καὶ γυναῖκες . . . Δὲν . . . ὑπῆρχον
ἐπαγγελματίαι ἐρχόμενοι ἀπὸ ἄλλοι με-
ρῶ

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὴν πληροφορίαν καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ἐπιστολογίαν) . . . ἡμείβοντο . . . κατ'
ἀποκοπῆς . . . (κουτουράδα)
ἡ ἀμοιβή . . . εἰς εἶδος . . . εἰς . . . χρῆμα . . . ἢ οὐ . . .
ἡμερομίσθιο . . . ἦτο . . . μετὰ . . . παροχῆς . . .
φαγητοῦ

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξίν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπῳσιν (δηλ. νὰ μὴ πογῇ ἡ μέση των) ;
Δὲν . . . ἐπερὶ στήθεος . . . τὴν χεῖρα . . .
περιεβαλλόντο . . . εἰς . . . τὴν μέσην . . .
με . . . εἰδικό . . . <<ζωνάρι>>

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ναὶ... Ἀρχίζει Δευτέρα

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Μαλιστα... τραγουδοῦν (ἔτσι βγαπνται τῶ παρόντι)

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψαδαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου υπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

Δὲν ἀφήνουν τμήμα ἀθέριστον ἀλλὰ ἀπὸ καθὲ χωράφι μαζεύουν τὸν καλύτερο σταχὺ. Μὲ τοὺς σταχυν αὐτοὺς πλέκουν ματᾶκι βανμπουνέτο, καὶ τὰ βαζουν εἰς τὸ ἐκκονοστάσι

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύν.

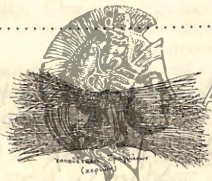
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Οἱ σταχυν ἔμενον εἰς τὸν ἥλιον μέχρι νὰ τελειωθῇ ὁ θερισμός.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδενοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ὁ θερμότης ἔβαλε εἰς τὰ ἔδαφος σχοινία
ἀπὸ βούρλα· ἐν συνεχείᾳ ἐποπάζετε
«σταυροειδῶς» (ἀντιθετῶς) εἰς χεριάς
4 χεριές = 1 δραμή.....
4 δραμῖες = 1 δερμάτιον.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐποποθεοῦντο ;

Συνεκentrώνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν
εἰς ἓν μέρος. Τὰ δερμάτια ἐποπο-
θετοῦντο οὕτως ὥστε νὰ σχημα-
τιζοῦν ὁμαλὴν (δυσμενῖα).....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον
σας ;

Ἄγνωντον

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Τὸ φύτευμα γίνεται τὸν μῆνα
Φεβρουάριον.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

Μ.ε.τ.ιν... σκαπάνην... καὶ τὸ δίκτυον
(τ.α.τ.α.λ.α.β.).....

στ.' Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσημειώσατο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....
Ἐσημειώσατο ἡ διατροφή τῶν ζώων δια-
ξήραν χόρτων. Ἡ καλλιέργεια ἐγένετο ὅπως
καὶ τῶν λοιπῶν γεωργικῶν προϊόντων. Ὁ ξηρισμὸς ἐγί-
νετο ἐνωρίτερον. Ἡ ξήρανσις ἐγένετο ἐν τῶν ἀγρῶν
καὶ ἡ φύλαξις εἰς ἀχυρῶνας.
2) Πότε ἐθερίετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κρῶ-
σαν κ.ἀ.). Ἐνωρίτερον τῶν δημητριακῶν. Διὰ δρέπανου.

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας). Δέμ. ἐκρηκτικοποιῦντο. ἐργαλεῖα.
 Ἀλλὰ ἔκαμον. δεματία. δεμένα. μ. ε.
 βροῦλα. καὶ διὰ τῶν ζῶων μετέφερον
 τὰ εἰς τὰς ἀποθήκας.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μετεφέροντο εἰς τὸ ἀλώνι διὰ ζῶων
 ἢ ἐπὶ τῶν ἄμων.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεματία. Εἰς τινος τοποῦς λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάσπρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;

Ἐπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως; Καλεῖται
 θεμωνιά. Ἀνάλογα μετηντιεσότητα ἐπαθε-
 τοῦντο τὰ δεματία εἰς βειράς ἢ ἐπαθε-
 τοῦντο εἰς σωρούς.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Ναὶ ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν ἀλώνι.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

Ἐξω τοῦ χωρίου εἰς θέσιν
 ὅπου ἐφύετο β. κατάλληλος
 ἀνεμός.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Συνήθως ἀνήκει εἰς μίαν οἰκο-
γενεάν

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀρχεται
« τὰ μέγα ἰουλίου » καὶ λήγει τὴν 15^{ην}
Αὐγούστου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Χωματάλωνο περι-
τρυχυρισμένο με πέτρες

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἐτὸς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)· Καθαρίζο τὸ δάπεδον καὶ
ἐχρίζο διὰ τῆς τοῦ ἐκ μείγματος
κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Ὁχι, δὲν ἐχρίνετο ὠρισμένην ἡμέραν καὶ
ὥραν ἀλλὰ ὁποῦτος καιρὸς ἦτο κα-
τάλληλος.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰοῦνῃποτε ἄλλον.
 Δευ. ὑπάρχει ἄλωνό-εστῶς. Ἰσχυρὲς τὸν ἄλωνα
 μικρὰ δεματῆρια γύρω-γυρω εἰς τὸ ἄλωνα. Κα-
 τοπιν ἐκαστοῦ εἰς τὰ δεματῆρια καὶ τὰ πιάφα-
 τα ἀπλύνονται ὥστε νὰ γίνῃ στέφμα ταχύ.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλοὶ τοποθετεῖται πρὸς τὸν καθετὸς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλω-
 νιοῦ ξύλινος στύλος, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
 στρουλουργός, δοκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ οὗ οὗ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὥς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρε», καί οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Δευ. ὑπάρχει στύλος τὰ ζῶα ὁδηγοῦνται
 ἀπὸ ἀνδρῶπων, μίᾳ δεξιά, μίᾳ ἀριστε-
 ρᾷ νὰ μὴν ζαλίζονται. Τὰ ζῶα
 εἶναι ἐπὶ τὸν ζυγόν.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἄλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-
 στύλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
 αἱ ὅποια περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἄλωνιοῦ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτως κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

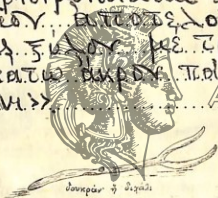
Χρησιμοποιεῖται... ἄλωνιστικὸν μέσον (π.χ. αἰλου-
κάνι). Ἐνα χονδρὸ μακροῦ ζώου
βάρους 20 κιλῶν περίπου, μήκους
80 cm καὶ πλάτους 30 cm. ἐκ τοῦ κάτω
μέρους ἔχει εἰδωμένα δόντια. Σέρεται ὑπὸ τῶν
ζώων δευόμενον ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ἀρχεῖται τῶν 9^{ων} περιώνων καὶ διακο-
πτεῖται τῶν 4.30 μ.μ. ἕως 5.30 μ.μ.
ἀναλόγως τῶν καιρικῶν συνθηκῶν.

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Χρησιμοποιεῖται βοηθητικὸν
ἐργαλεῖον... αὐτοτελοῦμενον ἀπὸ
ἐπίμηκες ξύλον μετρίαν δυνάμει
εἰς τὸ κατὼ ἀκροῦ πρὸς λέγεται
«δικούλι».

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; ... Ναι... καὶ «ἀνακουμπῶντα»
τὰ ἄλωνα... ὡς τε... να... πᾶνε τὰ κατὼ
βταχνα... ἐπὶ τῶν...

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). Ἦτο.

(καὶ εἶναι)... ἐν... χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα
μῆκος 1,5 μέτρον. Κατεσκευάζετο ἀπὸ ἀχρεῖα
καὶ λέγεται «βουκέντρι».

- 15) Πώς λέγεται ή εργασία του άλωνίσματος ενός απλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. απλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν

Λέχεται «μπέταγμα». Συνήθως άλω-
νιζετο μία στρώση ή μερικές...

- 16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχνισθούν διά νά άποχωρισθούν τά άχυρα από τόν καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

Λέχονται «βαρμα» ή «βαρένιαμα»

- 17) Ποίοι άλωνίζουν : ό ίδιος ό γεωργός με ίδια κά του ζώα ή ύπηρεχον (ή ύπάρχουν άκόμη) ειδικόι άλωνιστοί (έν Αιτωλία : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι άλωναροί και άγωχιάτες), οι οποίοι έχον βοδία ή άλογα και άνελαύβαιον τόν άλωνισμόν

Ο ίδιος ό γεωργός με ίδια κά
του ζώα

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν εργαλείον ύπηρεχον παλαιότερον είς χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τούς στάχους· π.χ. τό κοπάνισμα αύτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

ΟΧΙ

- 19) Ό κόπανος ούτος πώς έλέγετο· έκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος είχε και ποίον τό σχήμά του ;

Δέν ύπάρχειν

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό πρὸς τὸ κοπάνισμα
μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

"Ρ.ΧΙ., ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΕΛΕΓΟΝΤΟ ΜΟΝΑΝ.
ΕΩΣ ΤΟΝ ΠΕΡΙΒΛΗΝ.

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Οὐδὲ ποτε.

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... ΕΛΕΓΟΝΤΟ «ΒΑΡΜΑ»
Τὸ ΒΑΡΜΑ ΣΩΡΕΥΕΤΑΙ ΜΕ Τὸ ΘΡΙΝΑΚΙ.
ἮΤΟ, ΒΑΝ. ΨΥΝΑΡΙ. ΑΛΛΑ, ΜΕ ΤΕΒΕΒΡΟ.
ἢ ΠΕΝΤΕ ΔΑΚΤΥΛΑ. ΕΙΣ Τὸ ΑΚΡΑΧ.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθίμον τοῦτο.....

Ὁ... αὐρὸς... εἶχε... δὲ... ἐπὶ...
 Δε... καρφώνεται... οὐδὲ...
 τὸ...

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτύρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

Μὲ τὸ θρινάκι... ἔχει...
 κορυφῶν... τοῦ... κατωτέρω... σχεδιασματος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει) : ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ὁ... ρί... ἄνδρες καὶ γυναῖκες...
 κοχενίας (μὲ τὴν... βέρα).....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

Λέχονται... κόμπια... Ὁ... καρπὸς...
 χωρίζεται... ἐκ... μὲ τὸ «...
 νιγτικό... >>... Χονδρὰ...
 κατωτέρω... μεμβράνες.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

... Δέν. βινυθίζεται τοιοῦτον Δέν.
περὸν... ἀλὼνιθται

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

Με τὸ δρομόνι:

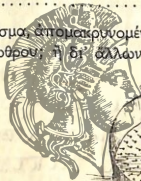
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

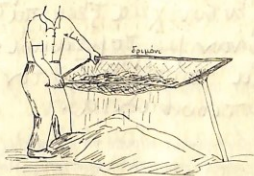
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο, σαδὶό, δερμόνι

κόστρος ἢ ἀριλόφος

νων με ὁπὰς διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Ο. Χωρίζομαι τῶν κόκκων ἀπὸ τὰ ἄχυρα ἐξίνετο, μετὰ ξανέμια. ἔρχεται δὲ διὰ τῆς ἐρχομῆς αὐτοῦ τοῦ θρινάκι. ἀπομένοντα ἀφαιροῦντο μετὰ δρομόνι καὶ διὰ τῶν χειρῶν

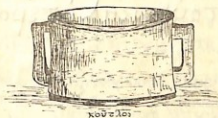
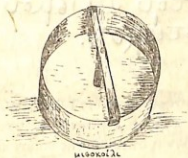
- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. Ναι. ἐχέματι ζεταεῖς σωρόν, μετὰ τοῦ θρινάκι καὶ τῶν φτυάρων. Χαράσσεται σταυρὸς καὶ ἡ λυα, τοῦ δὲ ἑκὸ τῶν δεξιάτων τοῦ ἐχέματι ζεταροῦ ρίπτεται καὶ δαπνίζεται εἰς τὸν εἰτηρῶν. ἔπειτα ἐκδίδεται μετὰ ζεταροῦ τοῦ θρινάκι καὶ τοῦ φτυάρου.

- 8) Ἀλλὰ ἐθιμὰ προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς, (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. Οὐ. διὰ λυα. ὅταν ταχυνθῶν διὰ φαχτοῦ ἐν βυνηχείᾳ ζεκατιάσουν τὸν σωρόν τὸν σταυρῶνα μετὰ μετρίδι «καρπὸς» καὶ ἐν βυνηχείᾳ ταπιδεταῖν τὸν καρπὸν εἰς τὰ τριχίνα περὶ βάδλια

- γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἄλωνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὁκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικᾶς εἰκόνας).

Δέν επληρώνοντο τοιαῦτα ὀφειλά

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυναικείο.

ὁ τὸ ἐλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

Τό μετρίδι η καρτο

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) Ε.Ν.Τ.ΟΣ. Τ.Η.Σ. .Ο.Ι.Κ.Ε.ΙΑ.Σ. Εἰς. ΕἰΔ.Ο.Ι.Κ.

δοχεία, «66. Ξύλινα... αρκιές». Κάθε δοχείο
είχε δύο διαμερίσματα και έπαιρνε 400 γράμμες

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ;
 Ἀπὸ πηκνύου... εἰς ἀχρῶνας... εἰς
 τοῦ Χωρίου.

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...
 Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ
 τοὺς καλυτέρους στάχυν.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..
 Ἐπαρνα... τὰ καλυτέρα... σταχνα (8-10) καὶ
 τὰ ἑβάζαν... εἰς τὸ εἰκονοστάσιον.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς παύ φυλάσσεται,
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...
 Ἐπὶ τῇ... ἔμενε... εἰς τὸν χρόνον
 σκοπὸς ἡ ἐξασφάλις τῆς ἐκείνης τοῦ Θεοῦ.

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνας), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)
 τ.μ. ... Τελ. εὐσπ. ... Κυριακὴν... τῆς Ἀπο-
 κριῆς... καὶ τ.μ. 23^μ Ἰουνίου (Κληδόνας).

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;
 τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας (5^μ εἰς 8^μ)
 τῶν ἀνωτέρω ἡμερῶν... Μία εἰς ἑκάστην
 (χρ. τονιαν) γυναικιαν.

Λέγεται... Κακαούνα:

Παιδιά από 8 έως 15 ετών...

Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος;

Τὰ κοπταὺν ἀπὸ τοῦ νοῦ τοῦ τι-
θῶν καὶ τὰ φερόμενα.....

Τὰ φύλλα καὶ οἱ ἴαμβοι (ἐπάρτοι) καὶ ἐπεὶ οἱ
φυλάσσειν τὰ ἐνὸς ἐμοῦ ἔσθαι ἡ χαλὰ φησὶ καὶ τὴν
κατὰ τὴν ἑσπέρην τὴν μεσσημέριον ἐς τὸ
μέρος οὗτον δὲ ἀναβαίνει τὴν πόλιν...

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξορκία, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

Ο βωρός τῶν ζώων παλίσταται
 με χαριστολογον· (Αποκρίει). Αὐν ὑπάρ-
 χουν βχετικά ἀσφατα· Τὴν 23^{ην} Ἰουνίου ἐπὶ
 τοῦ βωροῦ τοποθετεῖται δατέγανος τῆς 1^{ης} Μαΐου

Τὸν 23^{ον} Ἰουνίου περὶ τὰ πέντε ὅπου ὑπεράνω τῶν πύργων ἐ-
χάσαντο ψόφοι, φύλλοι φύγετε κ. ὁ Αἰ. Γιάννης ἐρ-
χεται με καὶ ὅνα με σταθὰ χιὰ νὰ δῶ ὅτι τὰ καὶ ὅτι

Τὴν Ἀποκρίαν. Γύρω ἀπὸ τὴν ψευτιά. ἀρχίζει χορὸς μεταμετρί-
ων < κούδουνατων > που χορεύει μετὰ καὶ καὶ τὸν ναρὶ >>

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Τ.ιν... 23^{ην} Ἰουνίου... καίχεται ὁ βέλανθος
τῆς Πρωτομαγιάς.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Δ.εὺ... ὕπαρχε τρισυπὸν ἔθιμον.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

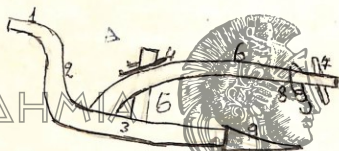
ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

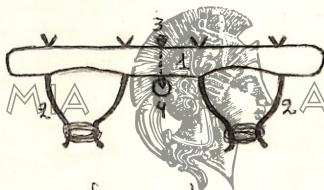
ΑΘΗΝΩΝ

Σχόδ. 2.

$\equiv \lambda_{140} \quad \alpha_{\lambda_{270}}$

εχιδ. 3.

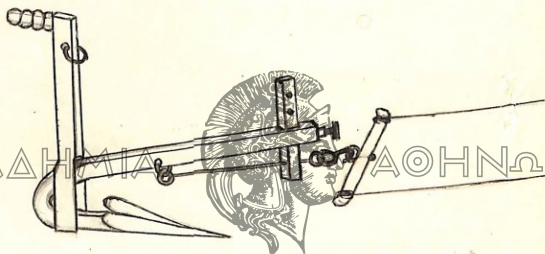
ο ζυγός.

Σχ. 4.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

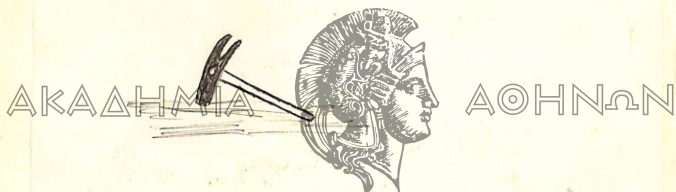
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ δινέλ.

Σχ. 5.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Περιγραφή του γεωργικού βίου
απο της προετοιμασίας διά την εποράν
έως και της αποθηκεύσεως των προϊόντων.

Στό ντόπιο μας σπέρναμε κάθε χωρά-
φι που μπορούσε να σπαρθεί, για βασκο-
τόπια είχαμε μόνο τα πολύ λίγα, τα ά-
χρηστα μέρη που τα λέμε «πλαγιο χω-
ράφια» και «εκόλια». Αυτά τα μέρη ήταν
χωριστα, απ' τα χωράφια που σπέρναμε.
Τα χωράφια όλα ήταν των χωριανών
τοιφλικάδες (χαυοκτημένες) δεν είχαμε.
Οι χωριανοί είχαν τα χωράφια και εί-
χαν και τα ζώα τους.
Έρχατες που να δουλεύουν τα χω-
ράφια και να έρχονται απ' άλλο μέ-
ρος δεν είχαμε.

Τία έρχατες, χρησιμοποιούντο οι ίδιοι οι
χωριανοί και οι άνδρες και οι γυναίκες.
Η πληρωμή γινόταν με ανταπόδοση
της εργασίας. Δεν υπήρχαν δούλοι
αλλά ούτε και οι νεοί του τόπου
έψωχαν για να βρουν άλλου δουλειά.
Τα χωράφια τα κοπρίζαμε με κοπρί-
α βοδιών, προβάτων και κατσικιών, μόνο
απ' το 1950 και μετά φέρανε τα
λιπάσματα.

Το άρστρο, το αλέτρι όπως το λέμε το
έκανε ένας ή και πολλοί επιδέξιοι
χωριανοί «πού να πιάνουν τα χέρια τους»

Τό αλέτρι αποτελείται από τό όχέρι,
τό ποδάρι, τίς βήνες ή τά πέταλα
πρὺ βάζουμε χιόνά στερεωθή ή πιάδη,
αυτή είναι βιδρένια καί ἴδια.

Ἀκόμη ἔχει τή χούλα, τό οὔνερες καί
τό κρικέλι καί τέλος τό οὔνι. (σχ. 2)
Ὅλα τὰ οὔνια εἶναι ἴδια. Ἐρχαλεῖα χιόν
τή δουλειά αὐτή χρησιμοποιοῦμε τὰ
κοινά (γνωστά), δηλαδή βικεπάρνια, περι-
όνια, τρυπάρνια, ζυγογάδες κ.α.

Γιὰ τό αλέτρι (ὄρχωμα-νοιάκιμο)
χρησιμοποιοῦσαμε τὰ βούδια. (βόες).

Γιὰ τό παλαιό ζυγό, τὸ ἄλετρο χρει-
άζονται δύο ζῶα. Πάντοτε βάσαμε
ζυγό. Αὐτός αποτελείται ἀπὲς ζυγό,
τίς ζεύγες, τὴν χαρούπα καί τό
ζυγοκρίκελο.

Τὴν κατάλληλη ἐποχή ὅταν τό χωμα
«πήχαινε» πηχάναμε, με τὰ ζῶα καί
τό ἄλετρο στό χωράφι. Ἐκεῖ ζέσαμε
τὰ ζῶα. Δηλαδή βάσαμε τὰ ζῶα δι-
πλά-δίπλα (παραπλεύρως) καί τοὺς
βάσαμε ἐπὶ τὸν ζυγό. Δένουμε τίς ζεύ-
γες πού εἶναι ανοικτές στό κατωμέ-
ρος. Μετὰ βάσαμε τό ἄλετρο ἀναμένα
ἐπὶ τὰ ζῶα καί περνάμε τό κρικέλι
ἐπὶ τὸ ζυγοκρίκελο.

Μετὰ ἀρχίζε τό ὄρχωμα, συνηδιζα-
με τὰ ζῶα «να πηχάινουν μόνα των»
τὴν πρώτη, δεύτερη, τρίτη φορά, ὡσπου

III

«να συνιδέουν» τὰ ὀδηγούσατε κρανῶτας
 τὰ ἀπ' τὰ κέρατα ἢ τ' αὐτία.
 Ὁρχώνατε με αὐλακίᾳ, εἰς εὐδρία γρα-
 μή. Ἡ σπορά γινώσκει (καὶ γίνεταί) εἰς
 «εἰσπορίᾳ» πού εἰς εὐφρονέατε με πύργῳ
 ζύλα κ.α. Ὁ πού δὲν πήγαινε τὸ ἀλε-
 τρο «νοσῶσατε» με τὴν ἐκαπνή ἢ τὴν τρώπα.
 Ἀπὸ τὸ 1965 γίνεταί καὶ ὀρχωμὰ με ἕνα
 μόνον ζῶο με ἑδερῆνο ἀλῆτρο. Λόγω
 τῆς πρόβρατης χρησιμότητος ἡ βρωδὴ δὲν ξέ-
 ρουσε τὴν ὀνομασία τοῦ καθ' ἑμέρου
 του. Γὰρ νὰ προδεδῇ τὸ ἀλῆτρο τὸ ζῶο
 ἀλόγο, ἡμίονος ἢ καὶ ἑνὸς φέρει κατά-
 ληλη ἀφαισῶτα. Ἀὐτὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ
 τὸ κολάρη ζῶο, τὸ μαξιλάρι, τὰ
 ἄχουινά καὶ τὸν μικρὸ ζυγο.
 Ξυνήθως ὀρχωνε (καὶ ὀρχώνει) ἄνδρας
 ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ χωραφίου.
 Γὰρ τὴ σπορά διημετριάκων, εἰσπορίου
 κριθαρίου, ἐγίνετο ἕνα ὀρχωμὰ τὴν Ἀνοιξί-
 μετα ἄλλα τὸ φθινόπωρο καὶ ἀκο-
 λουδοῦν τὸ διβόλιμα.
 Τὸ ποδάρι, καὶ τὸ ὄγι, καθαρίζονται
 με μίαν ζύστρα στερεωμένη πάνω εἰς
 βουκέντρο.
 Γὰρ τὰ χωράφια πού δὲ ἐπέρνονταν με
 ὀστρία ἐγίνετο καὶ ἐβάρνησκα με τὴν
 ἐβάρνη πού ἦταν ἕνα βαρὺ ζύλο με
 χαλκάδες (κρίκου) εἰς δύο ἄκρες καὶ
 ἐτραβιόσαν ἀπ' τὰ ζῶα, ζεμένο ἀπ'

τὸν ζυγό.

Ἐπειτα γινόταν (καὶ γίνεται) ἡ σπορά
δηλαδή βάσαμε, σπορο στο διάκι
καὶ ὁ ζεύγας τὸν ἐκόρπαζε στο ἐκα-
μένο χωράφι πεταχτά.

Ἀλλὰ ἐργαζέσθαι γιὰ τὸ ἐκαψιμολογι-
αίμο) καὶ τὸ βότανισμα τοῦ χωραφίου
εἶναι ὁ καιρὸς καὶ τὸ ἐκαψιμολογί(χρῆς)
Βοηθοὶ τοῦ ζεύγας ἦσαν τὰ βουχενικά
πρόβατα πού' ἔβηκαν ὡς εἶπαμε καὶ
προηγούμενος ὅπου δὲν πέρασε τὸ
ἄλστρο. Ἐπίσης πρόεσαν εἰς λυθὴ κα-
νένα ζῶν καὶ βούτασαν νὰ τσιασθῇ.
Ἐκτὸς ἀπ' τοῦ εἴναι σπέρναμε καὶ
ὁσπρία (φαβόλια, κούκια φακή κ.α.
Τὴ φακή τὴν σπέρναμε ὅπως καὶ τὰ
βιτάρια (ἐκορπιότα) τὰ ἄλλα ἑνα-
ένα. Στὰ πολὺ πτωχὰ χωράφια
σπέρναμε ζωοτροφές (χέρια).
Τὰ γειώματα τὰ φυτεύαμε βέ αὐ-
λακίς.

Τὸ θέρος γινόταν μὲ τὰ δρέπανα
ἢ δρέπανα καὶ πολὺ ἔπανα μὲ τὰ
χέρια. Τὰ δρέπανα ἦσαν μεγάλα
(λελέκια) καὶ μὲ κόψη, χωρὶς δόντια.
Τὸ δρέπανι εἶναι καμωμένο ἀπ' τὴν
βιδερένια κοπή καὶ τὴν ξύλινη λαβή.
Τὰ χόρτα τὰ θερίζαμε μὲ μικρὰ κλα-
δευτήρι, πού' εἶναι εἰς κοδοκώτρων-
ικὸς βουχίας μὲ δόντια ὀφείως.

Τὰ θειρετικά ἔργα εἶα κατακινῶσαν
 οἱ βιδιραυχοὶ (χούφτοι) τῆς Χώρας.
 Ἐπίσης συχνά ὁ θειρετός τῶν ζωοτροφῶν
 γινόταν μέ τὰ χέρια (δι' ἐκρίσινος).
 Τὰ θυμυριακά ἐθελίζονταν ὅσο γίνε-
 ται χαμηλά γιατί μας χρειαζόταν τὸ
 ἀχυρό. "Ἰα-Ἰα πού νά μιν κτυπᾷ τὸ δρε-
 πᾶν βστὴ γῆ.
 Τὰ βτάχια πούμενον βτάχυράφια μα-
 ζι μέ τίς ρίζες μετά τὸ θειρεμα
 λέγονται ἀράπες.
 Τὰ δράχματα «τίς χεριές» ἀκου-
 πούσαν βτό χωρὰ οἱ ἴδιοι οἱ θει-
 ρταί. Αὐτὰ τὰ δράχματα μπαίνουν
 τὸ ἐνα πᾶνω βτό αὐτο «βταυρωτά»
 δηλαδή ἀντιθέτως. Τέ βεεραϊστιαφα-
 τα κάνουν μία «δρομή» καί τέ βεε-
 ρες «δρομίες» κάνουν ἓνα δεφᾶτι.
 Οἱ θειρεταί ἦταν ὅλοι «τόπτακες»
 δηλαδή ντόπιοι, ἄνδρες καί γυναῖκες.
 Ἀρεέ βονταν καί ἀποκοτῆ «κουτουράδα»
 ἢ ἀρεβή ἦταν βέ χρήμα καί ὁ ἰδιοκτή-
 τῆς τοῦ ἀχρὸς ὑποχρέωση εἶχε νά φροκ-
 τίβη νά ἐξασφαλίσῃ τροφὴ βτούς ἐργα-
 τῆς του. Τὰ χέρια τῶν θειρετῶν
 ἦταν χυμνά, βστὴ μέσθ των ἑβάζαν
 «ζυνάρι» γιὰ νά μιν κουράζονται.
 Τὸ θέρος ἀρχίζε πάντα τε ἡ μέρα
 Δευτέρα. Οἱ θειρεταί τραχουδοῦ-
 σαν διάφορα τραχούδια «θειρετικάτα»

VI

(Τὰ τραχέδια ἐπινοῦν πτόνται τῷ ἔρωτι-
ματολόχῳ).

ἔθριζονταν ὁλὸς ὁ ἀγρὸς (τό χωράφι). Τὰ πιὸ θρέμενα βότχνα τὰ φέτα-
χαν (ἕνα ἀπὸ κὰ εἰς χωράφι), μεῦτὰ
ἐπλεκαν ἕνα ματσακι, βαν μπουκέτο
καὶ τὰ ἔβαζαν στὸ εἰκονοβάσι.

Αυτό γίνεται για να εξασφαλιστεί η
θεία εύλογία και να έχουν και τον
άλλο χρόνο «καλή βοσκιά».

Τὰ σταχὺα ἔμεναν στὸν ἥλιο ὥστε
νὰ τερλεῶνι τὸ γέριμα.

Για να γίνουν τὰ δεράτια, ὁ θειοτέλης ἀπλῶς βάζει τὸ χῶμα ἐπὶ αὐτὸ χάρτινο πα-
δα ἢ βούρλο. Ἐπειτα ἐβάλε τὰ σπια-
γματα» σταυροειδῶς, δηλαδὴ ἀντιθέτα

Μὲ τ' ἐββρα «πιδράματα» χερὶς γίνονται
μία «δρομή» καὶ μὲ τ' ἐββρι «δρομὶς»
ἓνα δρόμο. Ὅλα τὰ δρομῶτα μετα-
φέρονταν εἰς ἓνα μέρος καὶ ὀχυρα-
τιζόταν εὖρος «δουρηνά».

Το δέρμα των χορτών «βανού» γι-
νόταν με τον ίδιο τρόπο, με δρεπά-
νη ή κλαδευτήρι. Όμως τα δέρματα
πρίν απ' τα βήματα για να είναι πιο
καλά, ή ποιότητά τους (πιο μεγάλα).

Τό ξέρεμα γινόταν στα χωράφια και
υπερὰ τὰ δένεμε καί τὰ κίναμε δε-
μάτια καί μέ ζῶα τὰ πηγαίναμε σῶς
ἀχυρῶνες γιά φύλαγμα.

Τὰ δερμάτια μετέφεροντο στο α-
λώνι με ζώα ἢ ἐπάνω στους ῥυ-
ῖους κοντά στ' αλώνι, σχηματίζαμε τὴν
θερμίδα». Ἀνάλογα με τὴν ποσότητα
ἐτοποθετούσαμε τὰ δερμάτια βέ βερές ἢ
βέ βωρούς, ἔχεν ἓνα αλώνι ἢ κάθε
οικογένεια. Τὰ αλώνια τὰ κάναμε
βέ μέρος πού νά φύει κατὰ λήλος α-
ῖρας. Ἀλωνίζαμε ἀπὸ «τὰ μέγα λου-
ῖου καὶ μέχρι τῆς Παναχίας» (15: Αὐ-
γούστου). Τὰ αλώνια ἦσαν χωματά-
να περιτροχισμένα με κατὰ λήλες
(πλακέρές) πέτρες.

Πρὶν νά ἀρχίσῃ τὸ ἀλωνισμὸς «χαλὼ-
ναίμε» τὸ αλώνι, δαλαὶ τοῦ χρί-
με με λάδι ἀπὸ κοπριά βοδίων καὶ
ἄχυρα. Ὁ ἀλωνισμὸς ἀρχίζει ὅπου μέ-
ρα τύχαινε ἀρκεῖ ὁ καιρὸς νά ἦταν κα-
τὰ λήλος. Μετα στο αλώνι δὲν ὑπῆρ-
χε ἀλωνόβυλος. Ἀφοῦ στάζαμε τὰ
δερμάτια, βάσαμε μικρά δερματάκια γύ-
ρω-γύρω στο αλώνι ἔπειτα στρώσαμε
τὰ πιὰ δερμάτια ὥστε νά γίνη στρώμα πα-
χύ. Μετα βάσαμε τὰ ζώα στο ζυγὸ
καὶ ἀρχίζαμε τὸ ἀλωνισμὸς δαλώνας
τα Ἀφοῦ ἐπαρναν ἀρκετές δεξιότρογες
γύρες τὰ γυρίζαμε ἀντίθετα νά μὴν σα-
λίζονται. Ἐπίσης χρησιμοποιοῦσαμε καὶ
«τὸ ἀλουκάνι». Ἕνα ζύλο χοντὸ καὶ
μακρὺ περίπου 20 κιλά στο βάρος εἰ-

χε μήκος 80 εκατοστά και πλάτος 30.
Στο κάτω μέρος είχε βιδωμένα δόντια
Τό δέναιε απ' τον ζυγό.

Τό άλωνίωμα αρχίζε στις 9 π.μ. όταν
είχε πιά ζεστάνει το άλωνίωμα μιν
καλλιάζουν τά στάχυα». Σταματού-
γαμε στις 4.30 ή στις 5 το απόγευμα
ανάλογα με τον καιρό.

Κατά την ώρα του άλωνίωματος ο
γεωργός με ειδικό εργαλείο ζύλι-
νο που είχε βγην ήκηρη τρία δόκ-
τια «τό βικερώνι», «αναγκούπτωνε»
τό άλωνίωμα ώστε να πάν'τα κάτω
στάχυα απάνω. Άκόμα είχαμε και
μια βέργα μικρή, ή βέργα μακρά
που την λέγαμε αλωνόβέργα. Την
κάνανε από αγριελιά και την λέγα-
με βουκέντρι.

Όταν βτρώνανε μία βτρώθη του
άλωνιού λέγαμε πώς κανανε ένα
«μπέτασμα». Τis περιθεότερες φορές
άλωνίζαμε ένα «μπέτασμα» την μέρα.
Τά άλωνιμένα στάχυα πρίν να τα «ζα-
νερίσουμε» λέγονται «βάρμα ή βαρένια-
σμα». Ο κάθε ένας μας άλωνίζε με
τά δικά του ζώα. Άλλον τρόπον
άλωνιμού δηλαδή ξεχωρίσματος του
καρπιού απ' τό άχυρο δεν ζεραμε. Ούτε
και υπήρχαν τραχούδια του άλωνίμα-
τος.

Οἱ ἔτοιμοι γιὰ λήχνωμα (ξανέμιγμα)
 στάχυνες ὀνομαζόνταν «βάρμα». Τὸ βάρ-
 μα τὸ βυρώαμε μέτ' ὄρινακι» πού ἦτο
 βῶν ψυγάρι ἀλλὰ, στὸ κάτω μέρος χωρίζο-
 ταν βῆ τέβερρα ἢ πένες δάκτυλα. Ὁ βω-
 ρὸς εἶχε μακροῦλό, ὀχῆμα. Δὲν καρβώνανε
 τίποτε πάνω του οὔτε καὶ λέγαμε τίποτε.
 Τὸ ξανέμιγμα γινόταν μέτ' ὄρινακι
 Ξανέμιζαμε ὅλοι ἄνδρες γυναῖκες μέ τὴν
 βερα. Τὰ χοντρά κομμάτια τῶν στα-
 χυνῶν πού μένον πάνω βῶν καρπὸ τὰ
 λέμε κόμπους. Τὰ ξεχωρίζαμε ἀπὸ τὸν
 καρπὸ μέτ' «ἀλωνιτικὸ δρομονι». Τοῦ-
 τα ἦταν χοντρά κομμάτια καμμένω μέ δερ-
 ματίνες μεμβράνες. Ὅσα τοῦχοι ἀχῆρα μέναν
 ἀκόμη μαζί μέ τὸν καρπὸ τὰ ἀγαιού-
 βαμε μέ τὸ χέρι. Τέλος δ' ἔτοιμος
 καρπὸς γινόταν, βωρὸς μέτ' ὄρινακι καὶ
 τὸ ψυγάρι. Πάνω βῶν, βωρὸ χαράβετο σταυ-
 ρὸς καὶ «ἡ λυά» τὸ δέδιμο τῶν δερμα-
 τίνῶν πού ἔχει ὀχῆμα, σταυροῦ ἐρίπτετο
 καὶ ἐδαπτετο μέγα βῶν βωρὸ. Ἀκόμη βά-
 ζαμε σταυρωτὰ τὸ ὄρινακι καὶ τὸ ψυγάρι
 ἔπειτα πηχάιναμε γιὰ ψαχῆτο καὶ ὅταν
 χωρίζαμε, ξεσκεπάζαμε τὸν βωρὸ, σταυ-
 ρώνανε τὸν καρπὸ μέτ' ὀρινακι «καρπὸς»
 καὶ τὸν βάζαμε, βῆ τρίχινά τσουβάλια.
 Στὸ ἀλώνι δὲν πληρώνανε κανένα
 χρῆος. Ὁ καρπὸς ἀποδηκένετο, βῆ ἐπίτια
 μέγα βῆ ξύλινα δοχεῖα πού λέγονται

«ἄρικες» Κάθε δοχείο είχε δύο διαμερίσματα. Ἐπαιρνε συνολικά 400 ὀκάδες. Τὸν πιό καλὸ καρπὸ τῆς χρονίᾳς ποῦ ἔβγαζνε ἀπὸ διαλεχθέντα τὴν ὥρα τοῦ θερμικοῦ σταχυα, τὸν ψάλαφε χωριστὰ χιὰ ὅπορο. Ἀκόμη, καθὼς ἔπαρνε καὶ προηγουμένως, τὰ πιό θρεμμένα σταχυα (8-10 τερπὸν) τὰ πλέκαφε κατὰ βάσανε στὸ ἐκονοστάσι χιὰ νὰ ἔχωρε τὴν ἐλὼχια τοῦ Θεοῦ.

Σημειωθὲς ἐλλοχίως.
Πρέπει νὰ προέβωρε, ὅτι λόγω τοῦ ἀχόνου τοῦ ἑδάπου, οἱ περιβόητοι κάτοικοι τῆς ἐν λόγῳ περιοχῆς, ἔχουν παύσει ἀπὸ μακροῦ νὰ ἀνδρῶνται ἐν τὴν γεωργίαν. Ἐστραμμένοι πρὸς τὴν θαλάσσαν καὶ ἔχοναι ναυτικοί.
Μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου (πείνα) ἤρχοντο καὶ πάλιν κατὰ τὴν βωτῆματικὴν μετὰ τὴν γεωργίαν. Πάντως ἡμερὸν οἱ ἐλάχιστοι ἐνατιοφεινάντες γεωργοὶ ἤρχοντο νὰ χρησιμοποιοῦν τὰς νέας μεθόδους καλλιέργειας, προβαρμόζοντες αὐτὰς ἐν τὰς τοπικὰς δυσμενεῖς συνθήκας (Μηχανικὴ καλλιέργεια διὰ μικρῶν, βλαπτικῶν μηχανημάτων κ.α.). Αἱ πληροφορίες ἐλήφθησαν ἀπὸ τὸν Αἰδεσιμωτάτον, κ. Χρήστον Καλογεράν, γεννηθέντα καὶ διαμένοντα μονίμως ἐν Ἀκάδας, κάτοχον ἐκφαντικῶν γεωργικῶν ἐκταβῶν, ἐτῶν 63^{ων} καὶ ἀποφοίτον Δημοτικοῦ Σχολείου.
[ἐν Ἀκάδαις τῆς Χίου τῇ 10^ῃ Φεβρουαρίου 1970
ὅτι ΣΙΒΡΗ ΣΟΚΡΑΤΟΥΣ, ΚΩΝ/ΝΟΥ, Δημοδιδασκάλου]

Τραγούδια του Θερμού.

Ἡ Ρωμιοπούλα.

Μιά Ρωμιοπούλα θέριζε, ἕνα κοντό
κριθάρι.
καὶ Τούρκος τὴν ἐγνάντευε, ἀπὸ φιλή
ραχούλα.
- Ἔλα ρωμιούλα εὐμορφηχιά νὰ βέ
κάνω ταίρι.
- Καλύτερα τὸ αἶμά μου, στὴν γῆ νὰ κοκ-
κινῶ
παρὰ νὰ δῶ στὸ μάγουλὸ Τούρκου νὰ
μέ φιλήσῃ.

Κάτω στὸν Ἅγιο Σίδερό, στὸν Ἀβροτανιά μου
ἐκεῖ ἐβυνηδροίζονταν τοῦ κόσμου οἱ ἀντρωμένοι
νὰ κτεῖθουν πύργον ἀγνηλὸν νὰ μὴν τοὺς εὕρῃ
ὁ Χάρος,
ὅτι τὸν ἐτελειώσανε καὶ ἦταν φιλιμένος
θλέπουν τὸν Χάρο κι' ἔρχονταν μέ μαῦρο κατα-
δαίρι (ἄλογο)
- Κάτρε νὰ φᾶς, κάτρε νὰ πιῇς κάτρε νὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

τραγουδίου ης

ἔχω δὲν ἦρτα κατάδω νά φάμε καί
νά πιούμε
μόν' ἦρτα νά παλέψουμε καί νά ξεδι-
κιώσουμε.

Ἀπὸ τοὺς δράκοντες κανεὶς δὲν ἦγε
νά μιλήσῃ,
ἓνα παιδί 9 χρονῶν ἦγεν κι' ἐντιλογίῃ

Ποιὸς ἔχει πλάτη δὲ δὲρα καὶ κόκκαλα
ἀτσάλινα
ΔΑΔΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ναρτὴ γιὰ νά παλέψουμε δὲ μαρμαρένια
ἴωνια.

Ἐπῆχαν καὶ παλέψανε καὶ νίκησεν ὁ
Χάρος.

(Κυριακοῦλα Καλογερά)
ἑτῶν 40 περίπου.
Ἀνάδες - 1940.

Ξυλλογιὸς
ΣΙΒΡΗΣ ΣΕΚΡΑΤΗΣ
Δημοδιδάσκαλος

Ένα Μωραϊτόπουλο

Ένα Μωραϊτόπουλο
αὐτ' τὸ Μωριὰ μωρικὲ
βέρνει μολάρια δώδεκα

λογάρια φορτωμένα
ὅτι π' ἐξέωχε τὰ τέσσερά
ἐπιαγε τὴν ἀπλὰδες

ἀρχίζει ὁ νιὸς νὰ τραχουδαῖ
ἀρχίζει ὁ νιὸς νὰ λυγρῇ

- Δὲν ἔχουν κλέψα τα βουρά

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΧΑΡΙΣΜΕΤΕΣ ΑΘΗΝΩΝ

νὰ χαρμεύουσε τὸν νιό
νὰ πάραν τὸ λογάρια.

Ὅσο που νὰ τὸ καλοπῇ

κι' ὅσο νὰ τὸ τελειώσῃ

χίλιοι τὸν ζώνουνε μπροστά

καὶ δύο χιλιάδες πίσω.

Ἀρχίζει ὁ νιὸς νὰ μάχεται

ἀρχίζει ὁ νιὸς νὰ κόβῃ

κι' ἀπ' τοὺς πολλοὺς πού' εἰκοι

ἐκόπη τὸ σπαθὶ του.

Ἔσυραν καὶ τραυμάτισαν

AKAΔHMIA

AΘHNΩN

- καὶ καταγῆς τὸν ρίχνουν.
 - Τίς μας λένε νὰ χαρῆς
 Πατρίδα καὶ γένια σου.
 - Ἡ μάνα μου εἶν' ἀπ' τὴ βλαχία
 Κύρις μου ἀπ' τὴ δύσι
 Εἶχα κι' ἀδελφὲ Κωνσταντῆ
 καὶ κλέφτες μὰς τὸν τύραν.
 Σκύβει ὁ νιὸς καὶ τὸν φίλῃ
 καὶ βγόν γιατρὸν τὸν τρέχει.
 - Γιατρέ πού γαίνεστε πλεχῆς
 γαίνετε καὶ τοὺς γιατροὺς
 γιάνε καὶ τὸ ἀδελφάκι μου
 μὴ λυπηθῆς παράδες.

(Ἰωάννης Παγιαζήτης)
 ἔτην 65

Συλλογὴς
 Εἰρηῆς Σκράτης
 Δημοδιδάκτορας

Ἀπράδες- 1940.